

Osztályozó vizsgák anyaga magyar nyelv és irodalomból

OSZTÁLYOZÓVIZSGA-KÖVETELMÉNYEK MAGYAR NYELV ÉS IRODALOMBÓL

5. évfolyam

Irodalom:

- a mese (népmese, azon belül tündérmese, hősmese, csalimese, bolondmese, láncmese; műmese, azon belül állatmese)
 - o *Tündérszép Ilona és Árgyélus*
 - o *Fehérlófia*
 - o *Az elrejtett kincs*
 - o *A kakas és a pipe*
 - o Lázár Ervin: *Virágzemű*
 - o Phaedrus: *A farkas és a bárány*
- Petőfi Sándor: *János vitéz*
- ütemhangsúlyos verselés, rímfajták, hasonlat, metafora, megszemélyesítés
- Arany János: *Családi kör*
- Petőfi Sándor: *Egy estém otthon; Az Alföld*
- Molnár Ferenc: *A Pál utcai fiúk*

Magyar nyelv:

- a nyelv mint jelrendszer (a nyelvi lépcső)
- hang és betű, az ábécé, a betűrend
- elválasztás
- a magánhangzók rendszere, hangrend, illeszkedés
- a mássalhangzók rendszere, a mássalhangzótörvények
- a szóelemek fajtái, szóelemzés
- az állandósult szókapcsolatok
- a hangalak és a jelentés kapcsolata

6. évfolyam

Irodalom:

- mondák, regék, legendák, balladák
- o Arany János: *Rege a csodaszarvasról*
- o Lázár Ervin: *Lehel kürtje*
- o *Beckó vára*
- o *Munkács vára*
- o *Kőműves Kelemen*
- o Arany János: *A walesi bárdok*
- o Arany János: *Mátyás anyja*
- Arany János: *Toldi*
- József Attila: *Betlehemi királyok*
- Csokonai Vitéz Mihály: *Tartózkodó kérelem; A Reményhez*
- Ady Endre: *A föl-földobott kő*
- Gárdonyi Géza: *Egri csillagok*

Magyar nyelv:

- az alapszófajok
- o az ige
- o a főnév
- o a melléknév
- o a számnév
- o a határozószó
- o az igenév
- o a névmás

7. évfolyam

Irodalom:

- versek a magyar romantikából
- o Kölcsey Ferenc: *Himnusz*
- o Kölcsey Ferenc: *Huszt*
- § időmértékes verselés
- o Vörösmarty Mihály: *Szózat*
- o Petőfi Sándor: *Egy gondolat bánt engemet*
- o Petőfi Sándor: *Szeptember végén*
- o Arany János: *Szondi két apródja*
- Jókai Mór: *A kőszívű ember fiai*
- Mikszáth Kálmán: *Bede Anna tartozása*
- Mikszáth Kálmán: *A néhai bárány*
- Mikszáth Kálmán: *Szent Péter esernyője*

Magyar nyelv:

- szószerkezetek, mondatelemzés
- o az alany
- o az állítmány
- o a tárgy
- o a jelzők
- o a határozók
- egyszerű mondatok elemzése aláhúzással és ágrajzzal

8. évfolyam

Irodalom:

- A Nyugat története és jelentősége
- Ady Endre: *Párisban járt az ősz*
- Ady Endre: *Lédával a bálban*
- Móricz Zsigmond: *Légy jó mindhalálig*

- Móricz Zsigmond: *A hét krajcár*
- Kosztolányi Dezső: *A kulcs*
- Kosztolányi Dezső: *A szegény kisgyermek panaszai (részletek)*
- Babits Mihály: *Messze, messze...*
- Babits Mihály: *Ádáz kutyám*
- Juhász Gyula: *Anna örök*
- Tóth Árpád: *Esti sugárkoszorú*
- Karinthy Frigyes: *Így írtok ti (részletek)*
- József Attila: *Mama*
- Radnóti Miklós: *Nem tudhatom*

Magyar nyelv:

- összetett mondatok elemzése
 - o alárendelő összetett mondatok (alanyi, tárgyi, jelzői, határozói alárendelés)
 - o mellérendelő összetett mondatok (kapcsolatos. ellentétes, választó, következtető, magyarázó)
 - o többszörösen összetett mondatok

9. évfolyam

Irodalom:

- ókori görög irodalom
 - o görög mitológia
 - o homéroszi eposzok
 - o Szapphó
 - o Anakreón
 - o Szophoklész: *Antigoné – kötelező olvasmány*
- ókori római irodalom

- o Catullus
- o Horatius
- o Ovidius
- o Vergilius
- o Phaedrus

- Biblia

- o teremtés és bűnbeesés
- o zsoltárok
- o Jónás története
- o újszövetségi példabeszédek

- a középkor irodalma

- o középkori világkép, gondolkodás
- o egyházi és világi műfajok
- o Szent Ágoston: *Vallomások*
- o a himnuszirodalom (Szent Ferenc, Jacopone da Todi)
- o *Halotti beszéd, Ómagyar Mária-siralom*
- o a lovagi irodalom (Vogelweide)
- o vágánsköltészet
- o Dante: Isteni színjáték
- o Villon

- a reneszánsz irodalma

- o világkép, gondolkodás
- o a reneszánsz művészet általános jellemzői
- o Petrarca
- o Boccaccio

- o Janus Pannonius
- o Balassi Bálint
- o Shakespeare (*Romeo és Júlia*, *Hamlet* – kötelező olvasmányok)

Magyar nyelv

- a leíró nyelvtani anyag (5-8. évf.) ismételése, gyakorlása
- o hangtan
- o szóelemek
- o szófajok
- o szó szerkezetek
- o egyszerű és összetett mondatok
- szövegtan
- a magyar helyesírás alapelvei (elmélet és gyakorlat)

10. évfolyam:

Irodalom:

- A barokk irodalma
- o világkép, gondolkodás
- o a barokk művészet általános jellemzői
- o Zrínyi Miklós: *Szigeti veszedelem*
- o Mikes Kelemen: *Törökországi levelek*
- Felvilágosodás, klasszicizmus, szentimentalizmus
- o világkép, gondolkodás
- o a klasszicista és a szentimentalista stílus jellemzői
- o a racionalista és empirista filozófia
- o Molière: *Tartuffe* – kötelező olvasmány
- o Defoe: *Robinson Crusoe*
- o Swift: *Gulliver utazásai*

- o Voltaire: *Candide*
- o Rousseau értekezései
- o Goethe: *Faust*
- o a magyar felvilágosodás jellemzői
- o a nyelvújítás
- o Kazinczy irodalomszervező tevékenysége
- o Berzsenyi Dániel költészete
- o Csokonai Vitéz Mihály költészete

- A romantika irodalma
- o világkép, gondolkodás
- o a romantika művészetének általános jellemzői
- o az európai romantika költészete (Burns, Wordsworth, Coleridge, Keats, Byron, Shelley, Lamartine, Heine és Goethe egy-egy verse)
- o Poe: *A holló*
- o Hoffmann: *Az arany virágcserep*
- o Puskin: *Anyegin* – kötelező olvasmány
- o Kölcsey költészete és értekező prózája
- o Vörösmarty Mihály költészete és a *Csongor és Tünde*
- o Katona József: *Bánk bán* – kötelező olvasmány
- o Petőfi Sándor költészete, *Az apostol* – kötelező olvasmány
- o Jókai Mór: *Az arany ember* – kötelező olvasmány

Magyar nyelv

- jelek és jeltípusok
- stilisztika (elmélet és gyakorlat)
- o a zeneiség stíluseszközei
- o az alakzatok

- o a szóképek
- o a képszerűség egyéb stíluseszközei
- o a nem nyelvi stíluseszközök
- o a magánéleti szövegek stílusa
- o a hivatalos szövegek stílusa
- o a tudományos szövegek stílusa
- o a sajtószövegek stílusa
- o a szépirodalmi szövegek stílusa

11. évfolyam

Irodalom

- Arany János költészete
- Madách Imre: *Az ember tragédiája* – kötelező olvasmány
- Vajda János: *Nádas tavon és Húsz év múlva*
- Mikszáth Kálmán: *A jó palócok* (két-három novella)
- a klasszikus modernség szellemi környezete
- a realizmus, a naturalizmus, a szimbolizmus, az impresszionizmus és a szecesszió jellemzői
- Gogol: *A köpönyeg*
- Dosztojevszkij: *Bűn és bűnhődés* – kötelező olvasmány
- Tolsztoj: *Ivan Iljics halála* – kötelező olvasmány
- Csehov: *Sírály* – kötelező olvasmány
- Ibsen: *Nóra* – kötelező olvasmány
- Baudelaire, Verlaine, Rimbaud és Rilke egy-egy verse
- az avantgárd irányzatai
- Kassák Lajos: *A ló meghal, a madarak kirepülnek*
- a Nyugat és szellemi környezete
- Ady Endre költészete
- Krúdy Gyula két novellája

- Babits Mihály költészete
- Kosztolányi Dezső költészete és novellisztikája
- Kosztolányi: *Édes Anna – kötelező olvasmány*
- Móricz Zsigmond: *Tragédia; Szegény emberek; Barbárok*
- Juhász Gyula és Tóth Árpád két-két verse
- Karinthy Frigyes: *Így írtok ti*

Magyar nyelv

- a szövegtípusok
 - o dialogikus és monologikus szövegek
 - o elbeszélő, leíró és érvelő szövegek
 - o szövegtípusok a kommunikációs színterek szerint
- a hivatalos szövegek
 - o az önéletrajz
 - o a hivatalos levél
- § a kérvény
- § a panaszos levél
- a retorika alapjai
 - o a szónok feladatai
 - o a szövegszerkesztés menete
 - o az érvelő szöveg felépítése
 - o az érvek fajtái
 - o a beszéd zenei eszközei
 - o a beszédet kísérő egyéb nem nyelvi jelek

12. évfolyam

Irodalom

- József Attila költészete

- Radnóti Miklós költészete
- Szabó Lőrinc és Illyés Gyula egy-egy verse
- Déry Tibor: *Szerelem*
- García Lorca: *Alvájáró románc*
- T. S. Eliot: *A háromkirályok utazása*
- Franz Kafka: *Az átváltozás – kötelező olvasmány*
- Thomas Mann: *Tonio Kröger*
- Bulgakov: *A Mester és Margarita – kötelező olvasmány*
- Dürrenmatt: *A fizikusok* vagy Beckett: *Godot-ra várva* vagy Brecht: *Kurázs mama és gyermekei – a három közül az egyik kötelező olvasmány*
- Örkény István egypercesei
- Pilinszky János, Nemes Nagy Ágnes és Weöres Sándor két-két verse
- Nagy László: *Ki viszi át a szerelmet*
- Márai Sándor: *Halotti beszéd*
- Ottlik Géza: *Iskola a határon – kötelező olvasmány*
- néhány szerző a kortárs magyar irodalomból (*a vizsgáztató tanárral egyeztetendő*)
- egy mű az irodalom határterületeiről (*a vizsgáztató tanárral egyeztetendő*)
- egy mű a regionális irodalomból (*a vizsgáztató tanárral egyeztetendő*)
- egy mű a határon túli magyar irodalomból (*a vizsgáztató tanárral egyeztetendő*)

Magyar nyelv

- a nyelv és a kommunikáció
- a nyelv és a társadalom
- a nyelv és a gondolkodás
- a nyelvek eredete
- a nyelvek típusai
- az írás története
- a magyar nyelv története

- o a nyelvrokonság bizonyítékai
- o a magyar nyelv történetének főbb korszakai
- o a hangrendszer változása
- o nyelvtani rendszerünk kialakulás, változása
- o a magyar helyesírás története
- o szókincsünk bővülése
- o jelentésváltozások